

Suun terveydenhuollon ammattiliitto STAL ry
040-5633 175

LAUSUNTO 16.4.2018

toimisto@stal.fi
www.stal.fi

Asia: HE 16/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
<https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+16/2018>

Suun terveydenhuollon ammattiliitto STAL ry lausuu Eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan pyynnöstä hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Valinnanvapauslakiehdotuksen tavoitteet: edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden mahdollisuuksia valita palveluntuottaja, parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua sekä vahvistaa palvelujärjestelmän kannusteita kustannusvaikuttavaan toimintaan ja jatkuvaan kehittämiseen, ovat hyvät. Suun terveydenhoidon ammattiliitto STAL ry on kuitenkin huolissaan sotemuutosten vaikutuksista hammashoitajien ja suuhygienistien työelämään.

Esityksessä todetaan, että lakiehdotuksella on vaikutuksia myös henkilöstöön. Vaikka se luo sosiaali- ja terveysalan työmarkkinoille epävarmuutta, se myös vahvistaa kilpailua osaavasta työvoimasta. Mitä tapahtuu esimerkiksi osatyökykyisille henkilöille tässä kilpailussa?

Henkilöstöä tulee olla riittävästi ja henkilöstön asema ja hyvinvointi tulee ottaa erityisesti huomioon, koska se ratkaisee koko soten onnistumisen. Säästöjä ei tule toteuttaa sellaisilla keinoilla, joilla on vaikutusta työhyvinvointiin. Henkilöstön palkkauksen tulee olla oikeudenmukainen ja palkkojen harmonisoinnissa palkat eivät saa laskea.

Esityksen mukaan lakiehdotus tukee palveluinnovaatioiden syntymistä ja jatkuvaa kehittämistä, josta hyötyvät kaikki asiakkaat. Olemme jo aiemmin lausunnossa todenneet, että laki ei niinkään tue, vaan pakottaa innovaatioihin. Palveluiden ja erityisesti palveluprosessien kehittäminen on myönteinen asia. Esimerkiksi eri ammattiryhmien kelpoisuusehtojen joustavoittaminen tulisi muistaa. Suuhygienistien osaaminen ja asema tulisi huomioida ja hyödyntää suuhygienistien osaamista nykyistä enemmän. On huomioitava, että myös suuhygienistit voivat tarkistaa potilaan suun ja hampaiston tilan ja todeta suusairauden oireita ammatillisen osaamisensa mukaisesti.

Lisäksi on potilaan turhaa pompottelua, jos hammaslääkäri on tehnyt hoitosuunnitelman, jossa potilaan tulisi mennä suuhygienistille x aikana ja jos potilas valitsee toisen palveluntarjoajan, hänen tulisi suunnitelmien mukaan ensin käydä hammaslääkärin tarkastuksessa tai ainakin hoidon tarpeenarviossa.

Suun terveydenhoidon ammattiliitto STAL ry

Asemamiehenkatu 4
00520 Helsinki

PL 90
00060 Tehy

puh. 040 5633 175
fax. (09) 6150 0268

toimisto@stal.fi
www.stal.fi

Esityksessä todetaan, että lakiehdotus lisää erilaisia yritystoiminnan mahdollisuuksia erikokoisille yrityksille ja yhteisöille, kun asiakkaan valinnanvapaus toteutuu monin eri tavoin. Lisäksi todetaan, että uudenlaisia mahdollisuuksia avautuu yksittäisten palveluntuottajien verkoston sisällä, palvelujen alihankinnan kautta. Yrittäjänä toimivien suuhygienistien osalta uudistus vaikuttaa huolestuttavalta: onko jatkossa toimiminen käytännössä mahdollista vain alihankintana? On täysin mahdollista, että lopulta asiakkaalla ei ole nykyisen laajuista palveluvalikoimaa vaan pienet yritykset ovat pakon edessä joutuneet lopettamaan toimintansa tai liittymään osaksi suurten yritysten ketjua. On erittäin tärkeää, että palveluntuottajiksi voivat aidosti ryhtyä myös pienet toimijat.

Yrittäjän kannalta moni keskeinen asia on vielä auki, kuten tuottajille asetetut ehdot ns. palveluntuottajaksi pääsykriteerit, seurattavat laatumittarit, tietojärjestelmävaatimukset ja palveluntuottajille maksettavat korvaukset.

Sotokeskuksiin on tulossa kahden eri erikoistumisalan lääkäreitä, entä suun hoidon yksiköihin? Palvelukuvauksessa mainitaan, että palvelut sisältävät asiakkaiden tarvitsemat muut kuin hammaslääketieteen erikoisaloihin kuuluvat suun ja hampaiden tutkimukset.

Palveluita tulee tuottaa valtakunnallisen, maakunnallisen ja Käypä hoito – suositusten mukaisesti. Miten toimitaan, jos suositukset ovat ristiriidassa? Esimerkiksi tiettyjen suusairauksien ja niihin liittyvien riskien osalta Käypä hoito suositukset suosittelevat tiheitä tarkastusvälejä, joihin julkisen suun terveydenhuollon resurssit eivät tällä hetkellä riitä.

Listautuneiden määrä voi vaihdella eri palveluntuottajien kesken suurestikin. Kuitenkin palveluntuottajan tulee mahdollistaa asiakkaiden hoitoon pääsy annetuissa aikarajoissa, olemassa olevilla resursseilla. Hyvän hoidon ja henkilöstön työhyvinvoinnin vuoksi palveluntuottajalla tulisi olla mahdollisuus rajata listautuvien asiakkaiden määrää. Tämä ei tarkoita asiakkaiden valikointia vaan palveluntuottaja voisi määrittää kuinka monta asiakasta olemassa olevilla resursseilla pystytään hoitamaan.

Mirkka Järvinen
toiminnanjohtaja

Suun terveydenhoidon ammattiliitto STAL ry
PL 90, 00060 Tehy
puh. 040 5633 175
toimisto@stal.fi
www.stal.fi